

KALAHAAVISSA

NYT

KALASTUSALUEIDEN, KALATALOUSVIRANOMAISEN
JA -NEUVONNAN TIEDOTUSLEHTI SYKSY 2013

Sisältö mm.

- Valtionneuvosto antoi asetuksen siian verkkokalastuksen säätelystä ja syysrauhoituksesta
- Kalastusmaksut nousevat
- RKT:n tutkimuksia ja selvityksiä
- Uudet kalastusrajoitukset Aurajokeen
- Turun Silakkamarkkinat Aurajokirannassa
- Merimetson ravinnon ja kalakantavaikutusten tutkimus Vakka-Suomen Kalastuspuiston alueella 2013

Valtioneuvosto antoi asetuksen siian verkkokalastuksen säätelystä ja syysrauhoituksesta 19.06.2013

Valtioneuvosto päätti tänään muuttaa kalastusasetusta niin, että asetuksella säädellään siian kalastusta meressä sekä mereen laskevissa joissa ja puroissa. Tavoitteena on uhanalaisten luonnossa lisääntyvien vaellussiikakantojen sekä muiden merellisten siikakantojen tilan parantaminen. Tämä on yksi niistä toimista, joita maa- ja metsätalousministeriö on suunnitellut kestävän kalastuksen varmistamiseksi. Kalastuksen kestävyys käsittää ekologisen, taloudellisen ja sosiaalisen ulottuvuuden.

Tärkein muutos on siian verkkokalastuksessa käytettävien solmuvälien säätely. Verkkojen solmuvälin tulee olla vähintään 43 mm, kun siikaa pyydetään merestä. Poikkeuksena Perämerellä (27–35 mm alueesta riippuen) ja Merenkurkussa (40 mm) voidaan käyttää pienisilmäisempiä verkkoja, jotta paikallisten saaristosiiikojen ja karisiian kalastus olisi mahdollista.

Verkkojen solmuvälien säätelyllä voidaan vähentää keskenkasvuisten siikojen saamista saaliiksi sekä lisätä kutuun osallistuvien siikojen määrää. Asetuksen mukaan siian verkkopyyntinä pidetään kalastusta, jossa saaliin painosta vähintään puolet on siikaa.

Lisäksi siika on lohikalajien tavoin otettu syysrauhoitukseen piiriin niissä joissa ja puroissa, jotka laskevat mereen. Siikaa ei näin ollen syyskuun alusta marraskuun loppuun saa kalastaa mereen laskevissa joissa ja puroissa. Siian pyytäminen on kuitenkin sallittu vavalla, uistelemalla ja lipolla syyskuun kymmenenä ensimmäisenä päivänä ja marraskuun 15. päivän jälkeen.

Asetusta ei sovelleta Suomen ja Ruotsin välisellä rajajokisopimusalueella meressä ja joessa, koska siellä siian kalastusta säätelee rajasopimukseen kuuluva Tornionjoen kalastussääntö.

Kalastusasetuksen muutos astuu voimaan 15.8.2013, josta alkaen uudet määräykset solmuväleistä tulevat sovellettaviksi. Nyt päätettyjen säätelytoimien lisäksi laaditaan tutkimusohjelma siikakannoista ja siian kalastuksesta. Tutkimusohjelman antamat tiedot käytetään tärkeänä perusteena kun vuonna 2015 harkitaan siiankalastuksen säätelytoimien kehittämistä.

Maa ja metsätalousministeriö

Kalastusmaksut nousevat

Valtion kalastusmaksuihin on tulossa hinnankorotus. Valtioneuvosto antoi asiasta esityksen eduskunnalle 16.9. Kalenterivuodelta perittävä kalastushoitomaksu nousi 22 eurosta 24 euroon ja läänikohtaiset viehekalastusmaksut 29 eurosta 31 euroon. Viikkomaksut olisivat edelleen seitsemän euroa eli niihin ei tulisi korotusta. Ehdotettu korotus perustuu elinkustannusindeksin nousuun.

Vuosittain suoritetaan noin 250 000 vuoden kestävä kalastushoitomaksua. Viikkolupia ostetaan noin 37 000 kappaletta. Maksuista kertyvillä varoilla esimerkiksi

- tuetaan kalatalousjärjestöjen ja kalastusalueiden toimintaa
- maksetaan vesialueiden omistajille korvauksia onginta- ja pilkintäoikeuden käytöstä
- edistetään kalataloutta.

Maksuilla ei rahoiteta valtion kalataloushallinnon toimintaa.

Viehekalastukseen ostetaan vuosittain noin 95 000 vuosilupaa ja reilut 45 000 viikkolupaa. Kertyneet varat palautetaan kalavesien omistajille korvauksena kalavesien käytöstä.

RKTL:n TUTKIMUKSIA JA SELVITYKSIÄ

Rannikkokalastuksen kannattavuuslaskentaohjelma

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos on rakentanut yhteistyössä kalastusyritysten kanssa rannikkokalastuksen kannattavuuslaskentaohjelman. Ohjelma on rannikkokalastusyrityksen talouslaskentaa ja toiminnan suunnittelua helpottava apuväline.

Ohjelman käyttäjä syöttää kalastusyrityksen toimintaa koskevia tietoja ohjelman laskentamalleihin, ja ohjelma laskee sen perusteella yrityksen taloudellisen tuloksen. Rannikkokalastuksen kannattavuuslaskentaohjelma helpottaa rannikkokalastusyrityksen kehittämistä, koska sen avulla voidaan arvioida eri toimintavaihtoehtojen, pyyntitapojen ja investointien vaikutusta yrityksen kannattavuuteen.

Sovellus on tehty Microsoft Excel taulukkolaskentaohjelmaan. Ohjelman ja käyttöohjeet voi ladata RKTL:n kotisivuilta.

Vesiviljely 2012

Ruokakalan lisäksi vesiviljely tuotti eri-ikäisiä kalanpoikasia sekä istutuksiin että jatkoviljelyyn yhteensä noin 55 miljoonaa yksilöä. Kirjolohen poikastoimitusten määräksi arvioitiin noin 21 miljoonaa yksilöä. Kirjolohen poikaset tuotettiin kalanviljelylaitoksissa ja käytettiin lähes yksinomaan ruokakalankasvatukseen. Kalanviljelylaitoksissa tuotettiin myös lohen (2,2 milj. yksilöä), järvilohen (0,4 milj. yksilöä), meritaimenen (1,5 milj. yksilöä), järvi- ja purotaimenen (2,1 milj. yksilöä) ja nierien (0,2 milj. yksilöä) poikasia. Noin 81 % lohen ja taimenten poikastuotannosta meni istutuksiin.

Luonnonravintolammikoissa ja kalanviljelylaitoksissa tuotettiin yhteensä noin 20 miljoonaa siianpoikasta, joista pääosin laitoksissa kasvatetut poikaset (3,8 milj. yksilöä) toimitettiin jatkokasvatettavaksi ruokakalaksi. Lammikoissa kasvatetut siianpoikaset päätyivät pääosin istutuksiin.

Luonnonravintolammikoissa tuotettiin siian jälkeen seu-

raavaksi eniten kuhia (6,9 milj. yksilöä) ja harjuksia (1,4 milj. yksilöä), jotka enimmäkseen käytettiin istutuksiin. Lisäksi viljeltiin pieniä määriä hauen, särkikalajien, muiden kalalajien ja rapujen poikasia.

Vuonna 2012 oli toiminnassa 322 kalanviljely-yritystä, joilla oli yhteensä 482 kalanviljelylaitosta ja luonnonravintolammikkoviljelmää. Näistä 178 laitoksella oli ruokakalatuotantoa ja 105 laitoksella poikastuotantoa. Osa laitoksista edusti molempia tuotantosuuntia. Luonnonravintolammikkoviljelijöitä oli 205.

Lähde Verkkoapaja 5/2013

Ammattikalastus merellä 2012

Suomeen rekisteröityjen kalastusalusten kalansaalis Itämereltä vuonna 2012 oli 133 miljoonaa kiloa. Suurin osa saaliista oli silakkaa, jota saatiin 117 miljoonaa kiloa. Toiseksi eniten kalastettiin kilohailia, yhdeksän miljoonaa kiloa. Seuraavaksi suurimmat saaliit saatiin turskasta (1,7 milj. kg), ahvenesta (1,0 milj. kg), lahnasta (0,8 milj. kg) ja siiasta (0,7 milj. kg). Kokonaissaalis oli 13 miljoonaa kiloa suurempi kuin edellisvuonna silakkasaaliin kasvun myötä. Myös turskan, ahvenen, kampe- lan ja lohen saaliit kasvoivat vuonna 2012. Kokonaissaaliista kalastettiin troolilla 90 %, rysällä 8 % ja verkolla 2 %.

Merialueen ammattikalastuksen kokonaissaaliin tuottaja-arvo oli 36 miljoonaa euroa vuonna 2012. Taloudellisesti merkittävin kalalaji oli silakka, jonka saaliin arvo oli 23 milj. euroa. Muita taloudellisesti merkittäviä saalislajeja olivat mm. siika (2,3 milj. euroa), kuha (1,8 milj. euroa), turska (1,8 milj. euroa), ahven (1,8 milj. euroa), kilohaili (1,5 milj. euroa) ja lohi (1,0 milj. euroa).

Ammattikalastajarekisteriin ilmoittautuneita kalastajia oli vuoden 2012 lopussa 2155. Heistä joka neljäs sai ammattikalastajaluokituksen mukaan vähintään 30 % tuloistaan kalastuksesta. Eniten ammattikalastajia oli Varsinais-Suomen ja Pohjanmaan ELY-keskusten alueilla

Lähde Verkkoapaja 4/2013

KALAAHAVISSA NYT

Keväällä ja syksyllä ilmestyvät Kalahaavissa NYT lehtiset, joulukuussa normaali Kalahaavi lehti. Nyt -lehtiset ovat pienempiä julkaisuja ja käsittelevät kevään ja alkusyksyn ajankohtaisia kalatalousasioita. Joulukuun numero kokoaa vuoden kohokohdat ja tiedottaa yleisistä kalatalousaiheista.

Tästä lehdestä löydät tietoa ??? ja luet tuoreimmat kalalan uutiset.

Lehden toimitus toivottaa lukijoilleen mukavaa syksyä ja kireitä siimoja!

Julkaisija: L-S Kalatalouskeskus ry.

Toimituksen yhteystiedot:

Päätoimittaja Chris Karppinen,
0400 708570,
chris.karppinen@silakka.info

Toimituskunta: L-S Kalatalouskeskuksen toimialueen kalastusalueiden edustajat

Lehden julkaisu rahoitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousyksikön myöntämällä kalatalouden edistämismäärärahalla ja toimialueen kalastusalueiden sekä L-S Kalatalouskeskus ry:n ja Satakunnan Kalatalouskeskus ry:n omilla varoilla.

Taitto ja paino: Mynäprint Oy

Turun Silakkamarkkinat Aurajokirannassa 24.-27.10.2013

Perinteinen ammattikalastajien ja muiden kalatuotteita valmistavien ja markkinoivien yrittäjien suoramyyntitapahtuma järjestetään Aurajoen rannassa Turun ydinkeskustassa. Tapahtumassa on mukana myös suuri määrä saariston ja rannikon alkutuottajia sekä muita teemaan sopivia myynti- ja esittelypisteitä. Markkinoilla on myyntipaikkoja runsaat 200 ja nelipäiväisen tapahtuman aikana markkinoilla odotetaan käyvän lähes 100 000 ihmistä. Markkinajärjestäjänä toimii Turun Kalamarkkinayhdistys ry. Tapahtumapaikka sijaitsee Aurajoen rannassa, Läntisellä Rantakadulla Auransillan ja Herrainpolun välillä sekä Kristiinankadulla Linnankadun ja Läntisen Rantakadun välisellä alueella. Joen itärannalla markkina-alue ulottuu Auransillasta Teatterisiltaan. Paina tapahtuman ajankohta mieleesi ja tule käymään markkinoilla tekemässä aitoja lähiruokaostoksia!

MYYNTIAJAT

torstai ja perjantai klo 9.00-18.00
lauantai klo 9.00-18.00
sunnuntai klo 9.00-16.00

Kalan tuottajahinnat 2012

Vuonna 2012 kalastajille maksettiin lohesta ja siasta pienempää kilohintaa kuin edellisvuosina. Myös kalanviljelijöille kasvatetusta kirjolohesta ja siasta maksetut tuottajahinnat laskivat. Muiden lajien osalta tuottajahinnat pysyivät lähellä edellisvuoden tasoa.

Luonnosta pyydetystä lohesta maksettiin kalastajalle keskimäärin 3,50 euroa ja siasta 3,88 euroa kilolta. Lohen kilohinnassa laskua oli edellisvuodesta 1,88 euroa ja siian hinnassa 0,58 euroa. Kasvatetun kirjolohen keskihinta, 3,20 euroa kilolta, oli 0,80 euroa edellisvuoden keskihintaa pienempi. Kasvatetun siian kilohinta, 6,73 euroa kilolta, oli 1,74 euroa edellisvuoden keskihintaa pienempi.

Kuhasta maksettiin kalastajille keskimäärin 4,86 euroa, ahvenesta 1,80 euroa, hauesta 1,48 euroa ja muikusta 2,28 euroa kilolta merialueella. Sisävesillä muikusta maksettiin keskimäärin 2,70 euroa kilolta.

Silakan keskihinta pysyi edellisvuoden tasolla. Elintarvikkeeksi käytetystä silakasta maksettiin kalastajille keskimäärin 0,25 euroa ja rehuksi käytetystä silakasta 0,17 euroa kilolta. Kilohailista maksettiin keskimäärin 0,19 euroa kilolta. Suurin osa elintarvikesilakasta menee vientiin. Vuonna 2012 lähes neljännes silakka- ja kilohailisaaliista purettiin suoraan ulkomaisiin satamiin. Tämä osuus ei sisälly hintatietoihin.

Esitetyt hinnat eivät sisällä arvonlisäveroa, joka kalasta oli 13 %. Siian, lohien, kirjolohen ja taimenen hinnat on laskettu peratulle kalalle, muiden lajien hinnat perkaamattomalle.

Lähde Verkkoapaja 3/2013

Merikutuisen siian ja muikun poikasalueet Pohjanlahdella

Siian- ja muikunpoikasten esiintymistietoa käytettiin paikattietoon ja matemaattiseen mallintamiseen perustuvan poikasaluemallin rakentamisessa. Mallissa käytetään paikattietolaskennalla (GIS) karttatasoiksi muunnettuja elinympäristömuuttujia yhdistettynä tilastolliseen malliin poikasten esiintymistodennäköisyyden määrittämiseksi.

Mallinnuksen perusteella tärkeimmät siian ja muikun poikasalueita määrittävät muuttujat ovat syvyys, rantavyöhykkeen profiili, etäisyys hiekkarantoihin ja jäätalven pituus. Merikutuisen siian poikasia saatiin monentyppisiltä matalilta alueilta, mutta suurimmat poikastiheydet havaittiin matalilla hiekkarannoilla. Suolapitoisuus rajoittaa muikun poikastuotannon pääosin Perämeren pohjoisimpiin osiin.

Aiempiin, 1990-luvulla kerättyihin aineistoihin verrattuna siian lisääntymisalueiden laajuudessa tai poikasmäärissä ei ole Perämeren alueella tapahtunut muutoksia. Sen sijaan erityisesti Selkämerellä Suomen rannikkoalueella siianpoikasten esiintymisalueet sekä poikasmäärät ovat supistuneet huomattavasti. Tarkat syyt muutoksen taustalla ovat vielä epäselvät, mutta todennäköisimmin ne liittyvät Itämeren rehevöitymiseen ja ilmastossa tapahtuviin muutoksiin. Tässä tutkimuksessa tuotettuja poikasaluekarttoja voidaan hyödyntää esimerkiksi rannikkoalueiden käytön suunnittelussa sekä ympäristönsuojelun ja -seurannan kohdentamisessa.

Lähde Verkkoapaja 3/2013

UUDET KALASTUSRAJOITUKSET AURAJOKEEN

Välinerajoitukset välillä Halistenkoski-Martinsilta

1. Perhokalastuksessa saa käyttää vain kelluvaa perhosiimaa. Kaikki erilliset liitettävät UPPOAVAT kärjet ja perukkeet on kielletty.
2. Uistin- ja perhokalastuksessa ei saa käyttää minkäänlaisia painoja tai painotuksia, ainoastaan perhojen rungossa saa olla painotusta.
3. Sekä uistin- että perhokalastuksessa saa käyttää kerralla kolmea koukkuja, eli: yhtä kolmihaarakoukkuja, kolmea yksihaarakoukkuja tai yhtä kaksihaara- ja yhtä yksihaara-koukkuja.
4. Suurin sallittu koukkukoko (koukun kidan koko) kaikessa kalastuksessa on 8 mm mitattuna rungosta koukun kärkeen.

Perusteet Kalastuslain 37 § ja kalastusalueen sääntöjen 6 §. Samanlaisia määräyksiä on ollut voimassa esimerkiksi Tornionjoen Matkakoskella ja Helsingin Vanhankaupunginkoskella.

Päätöksen tarkoituksena on estää uhanalaisen meritaimenen ja merilohen sekä vaellussiian kalakantojen tilaan ja joen kokoon nähden liian tehokas kalastus uppoavilla siimoilla ja perukkeilla sekä lisäpainotuksilla. Tämä on ongelma Aurajoella erityisesti kalojen nousureitillä kosken alapuolisella jokiosuudella, koska siellä on mahdollista kalastaa läänikoh-taisella vieheluvalla ilman saalisrajoituksia. Tarkoituksena on myös vähentää ulkopuolelta tarttuneiden kalojen saalisosuutta sekä Halistenkoskessa että sen alapuolella.

Lisäksi 1 vrk ja viikon kalastusluvut on nykyään mahdollista maksaa myös matkapuhelimella.

...

Vaellussiika vaihtoi väriä WWF:n kalaoppaassa

WWF on päivittänyt Kuluttajan kalaoppaansa suosituista vaellussiian osalta. Laji on siirretty oppaan punaiselta eli vältettävien lajien listalta keltaiselle eli harkiten käytettävien listalle. Muutoksen mahdollisti kauan kaivattu siiankalastuksen sääteley- ja tutkimusohjelma, jota koskeva asetus astui voimaan tänään.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksen tavoitteena on uhanalaisten luonnossa lisääntyvien vaellussiikakantojen sekä muiden merellisten siikakantojen tilan parantaminen. Lisäksi laaditaan tutkimusohjelma siikakannoista ja siiankalastuksesta. Tutkimustuloksia käytetään perusteena, kun siiankalastuksen sääteleytoimia tarkastellaan uudestaan vuonna 2015.

Lähde WWF

Itella Green

Merimetson ravinnon ja kalakantavaikutusten tutkimus Vakka-Suomen Kalastuspuiston alueella 2013

Hanke toteutetaan 1.5.2013 - 31.12.2014. Ravintonäytteiden (oksennuspallot, tuore oksennus) keruu ja analysointi suoritetaan 1.5.–31.12.2013. Ammuttujen lintujen rasvahappomääritykset ja vatsojen sisällön analysointi toteutetaan 1.5.2013 - 31.12.2014.

Tavoitteena on, että merimetsojen ravinnonvalinta Suomen rannikon oloissa tunnetaan nykyistä paremmin ja pystytään arvioimaan luotettavasti merimetson vaikutus arvokalakantojen (ahven, kuha, siika) kalastettavissa olevaan määrään Varsinais-Suomen rannikolla.

Lämpimien kesien 2010 ja 2011 kuhat ovat siirtymässä merimetsojen saalistuksen kohteiksi. Hyvin kasvanut tiheä vuosiluokka on merimetsojen saalistuksen kohteena jopa neljä vuotta. Lämpimien vuosien 2002 ja 2006 kuhavuosisluokat ovat antaneet huomattavasti heikompaa saalista kuin aiempien lämpimien vuosien (esim. 1988 ja 1997) kuhat. Jos kuhan osuus ravinnossa nousee korkeaksi ja vuosiluokka jää odotuksiin nähden heikommaksi, se viittaisi merimetson vaikutukseen.

Esimerkiksi niillä rannikon osilla, jonne merimetsot ovat Itämeren piirissä asettuneet, on havaittu selviä muutoksia kalayhteisöjen rakenteessa. Ruotsissa on havaittu ahvenen vähentyneen rannikon merimetsokolonioiden läheisyydessä. Näitä ei ole kyetty yhdistämään aukottomasti merimetsojen saapumiseen, mutta kuitenkin ilmiö näyttää toistuvan lähes säännöllisesti.

Uutta tietoa ravinnon koostumuksesta saadaan erityisesti Uudenkaupungin ja Kustavin alueilta, joissa aikaisemmin ei ole riittävän laajasti kyetty keräämään ravintonäytteitä pesimäkauden ulkopuolelta. Selkämeren alueella suuri osa merimetsojen saalistuksesta tapahtuu syyskaudella, kun suuret merimetsoparvet liikkuvat alueella. Helsingin yliopiston tekemän rasvahappoanalyysin avulla saadaan tietoa merimetson syksyisestä ravinnon käytöstä pidemmältä yhtäjaksoiselta ajalta kuin vuorokausikohtaisilla ammuttujen lintujen vatsanäytteillä. Analyysit saattavat vahvistaa alustavaa käsitystä niukemmasta saalislajivalikosta, jossa ahven ja kuha korostuvat verrattuna pesimäaikaan ravintoon. Rasvahappoanalyysin tuloksia voidaan hyödyntää perusteltaessa merimetsoon kohdistettavia syksyisiä toimenpidehakemuksia.

Vuoden 2013 tutkimuksen perusteella selviää, kohdistuuko merimetsojen saalistus lämpötilan perusteella vahvoihin kuhavuosisluokkiin 2010 ja 2011 samalla tavalla kuin esimerkiksi vuosiluokkaan 2006, jota esiintyi runsaasti vuosien 2009 ja 2010 näytteissä. Mikäli näin tapahtuu, vahvistuu käsitys siitä, että merimetsot suuntaavat saalistustaan runsaasti kuhavuosisluokkiin. Nykyisen aineiston (2009 – 2012) perusteella näyttää siltä, että merimetsojen vaikutus (lintujen määrä ja saalistuksen kohdistuminen kuhaan) selittää sen vaihtelun kuhavuosisluokkien voimakkuuden määrätymisessä, jota kesän lämpötilakehitys ei pysty selittämään.

Vuoden 2013 tulokset yhdistetään aikaisempien tutkimustulosten kanssa, jolloin saadaan laskettua jo viiden vuoden merimetsojen saalistuksen kumulatiivinen vaikutus ahven- ja kuhasaaliisiin Saaristomeren alueella ja Selkämeren kolonioitten lähialueilla sekä saadaan nykyistä parempi koko avovesikauden kattava käsitys siian esiintymisestä merimetson saaliissa.

Tutkimuksen tulokset esitetään hankkeessa mukana oleville kalastusalueille ja muille sidosryhmille sekä tiedotusvälineille erillisessä seminaarissa.

Hankerahoitus on saatu kalatalousryhmä Vakka-Suomen Kalastuspuistosta.

Timo Saarinen, Airiston-Velkuan kalastusalue

Suomen elinkeinokalatalouden
toimintaohjelma
2007-2013

EU investoi kestäväan kalatalouteen.